

DENİZ TURİZMİ

Dr. Serim PAKER

1. GİRİŞ: DENİZ TURİZMİNİN TANIMI VE KAPSAMI

Deniz turizminin tanımı, tanımı yapan kişi veya kurumun niteliklerine göre değişiklik göstermektedir. Yazın taraması yapıldığında en çok alıntılanmış olan Mark Orams'ın "Marine Tourism: Development, Impacts and Management" kitabında yapmış olduğu tanımdır. Orams deniz turizmini; "deniz üzerinde veya deniz kıyısında, deniz araçlarıyla ya da araçsız yapılan turizm" (Orams, 1999) olarak tanımlanmaktadır. Burada tartışılan kavramlar arasında özellikle deniz (marine) kavramı dikkat çekicidir. Hangi etkinliğin deniz turizmi sayılacağı tartışmaları, genellikle deniz ortamı kavramının tanımından kaynaklanmaktadır.

Deniz ortamı tuzlu/saline ve gel-git etkisi altında olan yerler (Orams, 1999) olarak tanımlanmış, bu sebeple iç denizler, göller, göletler, akarsular ve diğer iç sular deniz turizmi kapsamından çıkartılmıştır. Ancak bu yaklaşım yaygın kabul görse de geniş anlamda deniz turizmini tanımlamakta yetersiz kalmaktadır.

Deniz turizmi olmaya tüm unsurları çok benzeyen ama yaygın tanıma göre deniz turizmi sayılmayan pek çok turistik faaliyet vardır. Örneğin GARDA yelken yarışları verilebilecek en çarpıcı aktivitelerden biridir (fragliavelariva.it, 2020). Garda optimist yarışları bir sınıfta en kalabalık katılımcı sayısına sahip yelken yarışıdır (Arıkan & arıkan, 2014). Her yarışta 1200 civarı sporcu, sporcu velileri, yarış heyeti, hakemler, tekne ve malzeme nakliye çalışanları ile birlikte bölgeye gelen kişi sayısı beş bin kişiyi bulmaktadır. Ancak Garda dağ tepesinde volkanik bir krater gölü olduğu için deniz turizmi kapsamında sayılıp sayılmayacağı bahsedilen sebepten ötürü tartışmalıdır.

Orams seyahat amacının merkezinde deniz kökenli bir amaç var olursa, örneğin kıyından balina izlemek gibi, bu turizmin de deniz turizmi sayılabileceğini belirtmiştir. Bu durumda, denize bakan penceresi olan bir lokanta deniz turizmi alanı olarak sayılabilmekteyken Garda yarışları deniz turizmi kapsamında değerlendirilmemektedir. Hatta, bazı kaynaklar deniz turizminin pek çok alanını, *kıyı turizmi* (coastal tourism) altında inceleyerek yat ve kruvaziyer turizmini dışarda

Tablo 9. Dünyanın en çok kazanan kruvaziyer limanları (cruisemarketwatch.com/, 2020)

Sıra	Şehir	Liman	Gelir (Milyon Dolar)
1	Florida	Miami	605
2	Florida	Fort Lauderdale	500
3	Florida	Port Canaveral	493
4	Barselona	Barcelona	382
5	Roma	Civitavechia	373
6	Bahamas	Nassau	349
7	Mexico	Cozumel	278
8	Venedik	Venice	255
9	Southampton	Southampton	243
10	Texas	Galveston	194

KAYNAKÇA

- www.charterworld.com/: <https://www.charterworld.com/> adresinden alındı (2020, 06 21).
- Arıkan, G., & arıkan, A. (2014). Dünyanın Bir Sınıfta En Kalabalık Katılımcı Sayısına Sahip Yelken Yarışı. 2. *Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu* (s. 209-216). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası.
- Atlay Işık, D. (2010). *Yat turizminde holistik pazarlama ve Türkiye için farklılaştırma stratejileri*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası.
- barbarosyachting. (2020, 06 21). <http://www.barbarosyachting.com/cabin-charter-tours.html>. barbarosyachting: <http://www.barbarosyachting.com/cabin-charter-tours.html> adresinden alındı
- budgetsailingturkey. (2020, 07 16). *budgetsailingturkey*. www.budgetsailingturkey.com: <https://www.budgetsailingturkey.com/tr/flotilla.aspx> adresinden alındı
- cruisemarketwatch.com/*. (2020, 07 16). *cruisemarketwatch.com/*: <https://cruisemarketwatch.com/market-share/> adresinden alındı
- Doğan, B. (2016). *Günübirlik Deniz Turizmi Hizmeti Veren Teknelerin Belgelendirilmesi: İzmir İli Üzerine Bir Araştırma Yüksek Lisans Tezi*, . İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DTO, I. (2019). *Sektör Raporu 2019*. İMEAK Deniz Ticaret Odası.
- fragliavelariva.it. (2020, 06 20). *fragliavelariva.it*. fragliavelariva.it: <https://www.fragliavelariva.it/en/> adresinden alındı
- Gladstone, W., Curley, B., & Shokri, M. R. (2012, 09 17). Environmental impacts of tourism in the Gulf and the Red Sea. *Marine Pollution Bulletin*, s. 375-388.

- <https://www.denizlerdeyiz.org/>. (2020, 07 16). <https://www.denizlerdeyiz.org/>. <https://www.denizlerdeyiz.org/>: <https://www.denizlerdeyiz.org/> adresinden alındı
- <https://www.superyachttimes.com/yachts/turama>. (2020, 06 21). www.superyachttimes.com: <https://www.superyachttimes.com/yachts/turama> adresinden alındı
- ICOMIA. (2016). *Annual Report*. icomia.
- Koç, E. (2015). *Marinalarda İş Süreçlerinin Analizi ve İyileştirilmesi: Bir Marina İşletmesinde Uygulama YÜKSEK LİSANS TEZİ*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kubat, Ç. (2020, 07 19). caglakubat.com. caglakubat.com: <http://caglakubat.com/spor/> adresinden alındı
- Kurulu, B. (2009, 3 12). DENİZ TURİZMİ YÖNETMELİĞİ. 48(27298).
- Orams, M. (1999). *Marine Tourism: development, impacts and management*. London: Routledge.
- Paker, N. (2019). *Defining The Blue Voyage Concept Through New Service Development Approach - PhD Thesis*. İzmir: Yaşar University.
- Paker, N., Paker, S., & Doğan, B. (2019, 12). Günübirlik Gezi Tekneciliğinin Hizmet Kalitesini Geliştirmeye Dönük Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 11(2), s. 237-270.
- Paker, S. (2011). *Denizde Sportif Faaliyetlere Yönelik Tüketici Davranışı Analizi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası.
- Paker, S., & Özgezmez, Ö. (2015, 6). Gulet Tatili ve Kadınların Gulet Tatili Satın Alma Tercihleri Üzerine Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, s. 101-103.
- Sarı, F. Ö. (2011). *Marina İşletmelerinde Hizmet Yönetimi: Yatçıların Hizmet Kalitesi Algılamaları İle Marinadan Tatminleri, Tekrar Tercih Ve Tavsiye Etme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin Analitik İncelemesi DOKTORA TEZİ*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- seaworldcruises.com.au. (2020, 07 17). seaworldcruises.com.au. seaworldcruises.com.au: <http://seaworldcruises.com.au/whale-watch-tickets/> adresinden alındı
- TYF. (2020, 07 16). *TYF*. [tyf.org.tr](https://www.tyf.org.tr): <https://www.tyf.org.tr> adresinden alındı
- UBAK. (2020, 7 5). *ADES*. <https://ades.uab.gov.tr>: <https://ades.uab.gov.tr> adresinden alındı
- www.denizlerdeyiz.org. (2020, 07 16). www.denizlerdeyiz.org. www.denizlerdeyiz.org: <https://www.denizlerdeyiz.org/daddralliler/> adresinden alındı
- www.kawasaki.com. (2020, 07 16). www.kawasaki.com. www.kawasaki.com: <https://www.kawasaki.com/Category/WATERCRAFT> adresinden alındı
- www.naleiyachting.com. (2020, 07 16). www.naleiyachting.com: <https://www.naleiyachting.com/floatilla-sailing-holidays-in-the-caribbean-rumtastic-route> adresinden alındı
- www.sunsail.com. (2020, 07 03). www.sunsail.com: <https://www.sunsail.com/sailing-vacations/bareboat-charter> adresinden alındı
- www.thekitesurfcentre.com. (2020, 07 19). www.thekitesurfcentre.com: <https://www.thekitesurfcentre.com/news/how-do-you-kitesurf> adresinden alındı